

21.12.2022

Valtiovarainministeriö
kirjaamo.vm@gov.fi

Lausuntopyyntöne 9.12.2022, VN/33370/2022

Lausunto komission 8.12.2022 antamasta direktiiviehdotuksesta Alv digiaikana

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Suomen Yrittäjiltä lausuntoa otsikkoasiassa.

Suomen Yrittäjät esittää lausuntonaan seuraavaa:

Sähköiseen laskutukseen perustuva reaaliaikainen digitaalinen arvonlisäveroraportointi

Direktiiviehdotukseen (COM(2022) 701 final) sisältyvän reaaliaikaisen raportoinnin lähtökohtana on petosten torjunta. Petosten torjunnan ilmeisestä tärkeydestä huolimatta lähtökohdaksi olisi voinut ottaa myös oikein toimivat yritykset, sillä valtaosa yrityksistä haluaa toimia oikein. Todennäköisenä voitaneen pitää sitä, että velvoitteensa tahallisesti laiminlyövät löytävät uusia keinoja velvoitteiden välttämiseksi, jos vanhat muuttuvat vähemmän käyttökelpoisiksi.

Sähköisten laskujen käyttöalan laajentaminen on lähtökohtaisesti kannatettavaa, sillä digitalisaatiolla voidaan oikein toteutettuna saavuttaa merkittäviä tehokkuusetuja. Suomessa e-laskutuksen tasoa voidaan pitää verrattain korkeana, ja kannatamme toimenpiteitä sen nostamiseksi sekä kansallisesti että Euroopan unionissa. Reaaliaikaista raportointia ehdotetaan rajat ylittäviin tilanteisiin, mitä pidämme perusteltuna lähtökohtana. Kotimaan myynneissä reaaliaikaista raportointia ei tule tehdä pakolliseksi ennen kuin myös pienemmissä yrityksissä on riittävät valmiudet ja resurssit sähköisen laskutuksen käyttöönottoon. Tämä ei ole käsityksemme mukaan mahdollista aivan lähitulevaisuudessa. Lisäksi on tärkeää, että mahdolliset kansalliset toimenpiteet perustuvat kattavaan selvitykseen ja arviointiin reaaliaikaisen raportoinnin eduista ja haitoista. Olennaista on ottaa huomioon erityisesti pienempien yritysten valmiudet ja resurssit mahdollisen uudistuksen käyttöönottoon. Pidämme erittäin perusteltuna ja hyvänä, että Verohallinto ei ole edistänyt transaktiokohtaista arvonlisäveroilmoittamista koskevaa hankettaan, vaan on jäänyt odottamaan komission lausuttavana olevaa esitystä.

On tärkeää, että jäsenvaltioiden välisiin myynteihin sovellettava raportoinnin malli on yritysten kannalta käytännössä toimiva. Tässä valossa pidämme hyvänä, ettei Italiassa käytössä olevaa niin sanottua clearance-mallia ehdoteta käyttöön otettavaksi, eikä ehdotusta tule myöskään siihen suuntaan kehittää. Reaaliaikaisen raportoinnin käyttöönotossa tulee varmistaa, että järjestelmä tuottaa hyötyjä viranomaisten ohella myös yrityksille.

Erityisesti pienille yrityksille arvonlisäveron yhteenvetoilmoituksen (ESL-ilmoitus) antamisvelvollisuus voi olla epäselvä ja menettely on muun muassa kansallisesta arvonlisäveroilmoittamisesta poikkeavine määräaikaisten omiaan herättämään epäselvyyttä, mikä voi johtaa myös sanktion määräämiseen. Yhteenvetoilmoituksesta luopumisen lisäksi olisi perusteltua selvittää myös mahdollisuutta luopua Intrastat-ilmoituksista. Raportoinnin aikataulua tulisi myös tarkastella kriittisesti käytännön toteutettavuuden näkökulmasta, sillä muutaman päivän aikajänne on ostojen osalta erittäin lyhyt.

Yhteisen arvonlisäverorekisteröinnin käyttöönotto Euroopan unionissa

Arvonlisäveron erityisjärjestelmien (OSS) laajentaminen on kannatettavaa, ja pidämme ehdotusta tiettyjen alustojen velvoitteesta käyttää tuonnin erityisjärjestelmää (IOSS) perusteltuna. Yhteinen rekisteröinti helpottaisi erityisesti pk-yritysten hallinnollista taakkaa ja säästäisi rekisteröinti- ja hallintokustannuksia.

Sähköistä laskutusta koskevan velvoitteen vaikutukset yritysten kansainvälistymiseen

Ymmärrämme lähtökohtaa siitä, ettei jäsenvaltioiden välisessä kaupassa velvoitteeseen käyttää sähköistä laskutusta ole ehdotettu rajausta yrityksen koon mukaan. On kuitenkin syytä ottaa erityisesti huomioon, että edellytys sähköisestä laskutuksesta voisi arviomme mukaan ainakin jossain määrin jopa tavoitteiden vastaisesti heikentää pienten yritysten kansainvälistymistä, koska merkittävällä osalla näistä ei kotimaan kaupassakaan ole käytössä sähköistä laskutusta. Pakollinen sähköinen laskutus, muutaman päivän ilmoitus sykli sekä sanktioinnin mahdollisuus voisivat käytännössä johtaa tapauskohtaisesti siihen, että yhteisökaupasta pidättäytydään kokonaan menettelyn hankaluuden ja mahdollisesti osin myös kustannusten takia.

Tämän vuoksi tulisi erityisen huolellisesti arvioida, olisiko ainakin ensi vaiheessa perusteltua rajata velvoitetta sähköiseen laskutukseen perustuvasta reaaliaikaisesta raportoinnista esimerkiksi liikevaihdon tai laskujen

lukumäärän perusteella. Erityisesti pieniä yrityksiä voisi tukea myös yhteisökauppaan sovellettavan maksuttoman laskutusjärjestelmän käyttöönotto. Ennen johtopäätösten tekemistä asiaa tulisi kuitenkin ensin selvittää ja arvioida huolellisesti kilpailuvaikutusten näkökulmasta.

SUOMEN YRITTÄJÄT

Petri Malinen
ekonomisti

Laura Kurki
veroasiantuntija